

**STAN CZYTELNICTWA
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2025 ROKU**

Wojewódzka
Biblioteka
Publiczna
w Krakowie

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA

STAN SIECI

Sieć bibliotek publicznych województwa małopolskiego tworzyły na koniec 2025 r.:

- liczba bibliotek: 194
- liczba filii bibliotecznych: 505
- punkty biblioteczne: 19

W 2025 r. utworzone zostały nowe placówki:

- Filia nr 58 Biblioteki Kraków (m. Kraków). 18.12.2024 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę nr XVII/398/24 w sprawie powołania nowej filii. Uchwała weszła w życie w styczniu 2025 r. Filia została otwarta dla czytelników 16 kwietnia 2025 roku,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Szczawie (pow. limanowski) w związku z powstaniem nowej gminy,
- Filia w Pieniążkowicach (gm. Czarny Dunajec, pow. nowotarski).

Zlikwidowane zostały:

- MBP Trzebinia (pow. chrzanowski) – likwidacja 7 filii – Filia w Młoszowej, Czyżówce, Karniowicach, Dulowej, Trzebini Sierszy, na os. Widokowym i Wodna. Reorganizacja gminnej sieci bibliotecznej, w związku ze zmianą lokalizacji siedziby Biblioteki Głównej,
- GBP w Zawoi (pow. suski) – likwidacja Filii w Zawoi Wilcznej. Filia pozostawała w zawieszeniu od 2022 roku.

Zawieszona była działalność:

- Filii w Bratucicach (gm. Rzezawa, pow. bocheński),
- Multicentrum w Skawinie (gm. Skawina, pow. krakowski),
- Filii w Maruszynie (gm. Szaflary, pow. nowotarski),

- Filii w Zubrzycy Dolnej (gm. Jabłonka, pow. nowotarski),
- Ośrodka Kultury w Brzeszczach Biblioteki Publicznej w Jawiszowicach (pow. oświęcimski).

W 2025 r. dwie biblioteki w województwie małopolskim zostały połączone z instytucjami kultury:

- GBP w Gromniku (pow. tarnowski) 1.01.2025 r. została połączona z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Gromniku, powstało Gminne Centrum Kultury i Bibliotek w Gromniku,
- GBP w Lisiej Górze (pow. tarnowski), 1.01.2025 r. została połączona z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Lisiej Górze, powstało Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Lisiej Górze.

ZBIORY BIBLIOTECZNE

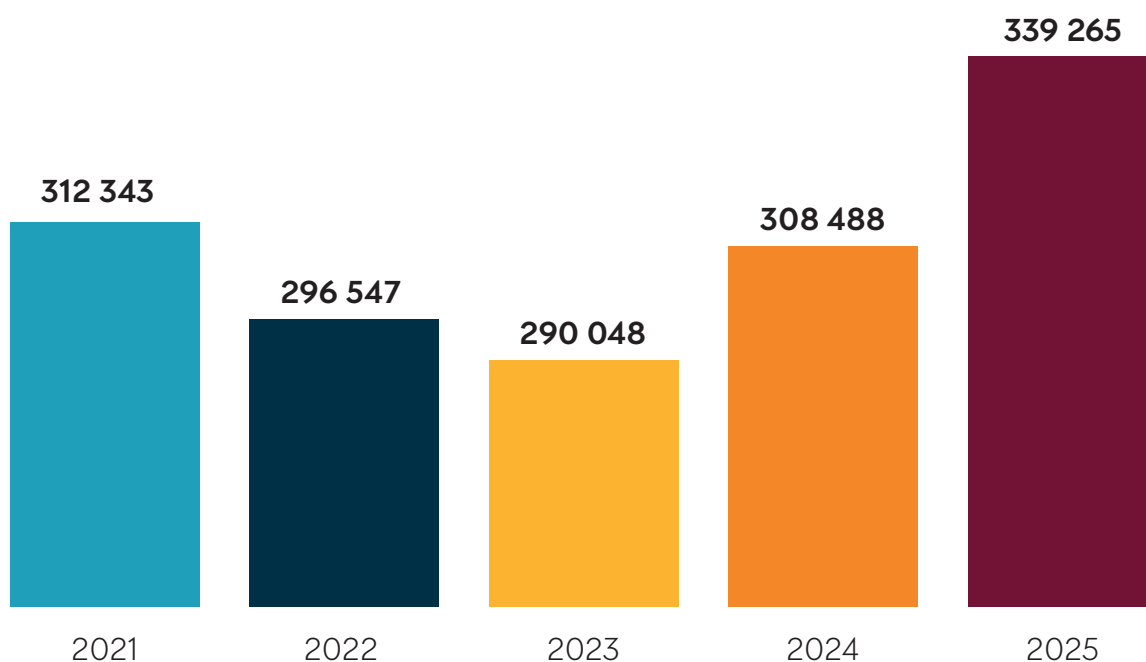
W 2025 r. zbiory bibliotek publicznych w Małopolsce powiększyły się o:

- 438 134 książki,
- 1 386 czasopism oprawnych,
- 13 466 zbiorów specjalnych.

W tym zakupiono:

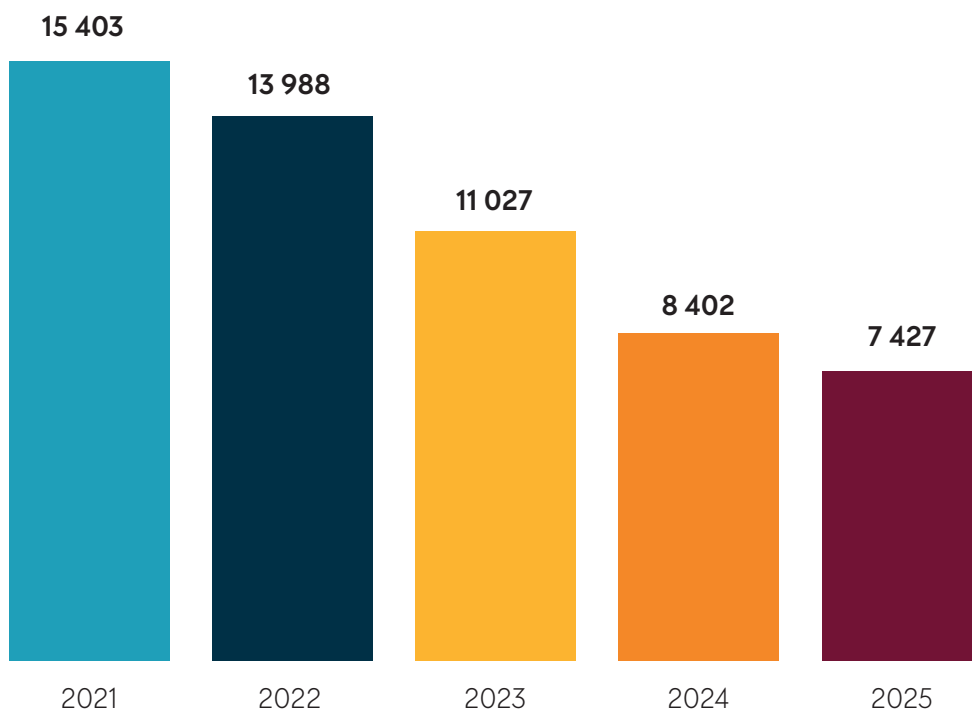
- 339 265 książek (z tego 35% z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego), w stosunku do roku 2024 oznacza to wzrost o 10%.

ZAKUP KSIĄŻEK W LATACH 2021-2025 (W WOLUMINACH)

- 7 427 zbiory specjalne (13% z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego), w stosunku do roku 2024 oznacza to spadek o 12%.

ZAKUP ZBIORÓW SPECJALNYCH W LATACH 2021-2025 (W JEDN. INW.)

Wycofano z bibliotek 340 299 zbiorów (zniszczone, nieaktualne), w tym:

- 337 182 książki,
- 520 czasopism oprawnych,
- 2 589 zbiorów specjalnych.

Ogółem stan zbiorów w bibliotekach zwiększył się o 1% i na koniec 2025 r. wynosił 11 770 740 wol.:

- 11 335 419 książek,
- 87 816 czasopism oprawnych,
- 347 505 zbiorów specjalnych.

BUDŻETY BIBLIOTEK

Organizatorzy w 2025 r. zwiększyli dotacje dla bibliotek ogółem o 12%. Zakup książek z dotacji organizatora zwiększył się o 17%, zakup czasopism o 6%. Zmniejszyły się wydatki przeznaczone na zakup zbiorów specjalnych o 5% oraz na zakup licencjonowanych zbiorów elektronicznych o 4%.

Ogółem budżety bibliotek w stosunku do roku 2024 zwiększyły się o 10%.

Na zakup zbiorów w 2025 r. biblioteki publiczne województwa małopolskiego przeznaczyły 12 259 191 zł (wzrost o 13% w stosunku do roku poprzedniego).

Wydatki na zakup zbiorów w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosły 356 zł.

Najwyższe wskaźniki, biorąc pod uwagę kwotę wydaną na zakup książek na 100 mieszkańców, osiągnęły:

PiMBP w Suchej Beskidzkiej	820
GBP w Jodłowniku	747
GBP w Korzennej	667
GBP Budzów z/s w Palczy	658
GBP w Ropie	657

Średnia cena zakupionej książki wyniosła 30 zł co oznacza wzrost o 2 zł w stosunku do roku 2024.

Wskaźnik zakupu książek w województwie w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniósł 10 wol. i jest większy o 1 w stosunku do roku poprzedniego.

Biorąc pod uwagę ten wskaźnik wśród najlepszych bibliotek w 2025 r. w Małopolsce znalazły się:

GBP w Jodłowniku	28
GBP w Korzennej	27
PiMBP w Suchej Beskidzkiej	26
GBP Budzów z/s w Palczy	26
GBP w Spytkowicach (pow. wadowicki)	24

POZABUDŻETOWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEK

Biblioteki publiczne województwa małopolskiego wykorzystują możliwości poprawy jakości pracy i poszerzenia oferty usług poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Większość bibliotek w województwie była beneficjentami programu NPRCz 2.0 Priorytet 1: Poprawa oferty bibliotek publicznych poprzez zakup i zdalny dostęp do nowości. W 2025 r. 23 biblioteki nie skorzystały z tej możliwości. Większość pozyskuje również zbiory przekazywane w formie darów (od osób prywatnych, wydawnictw, stowarzyszeń itp.). W miarę możliwości biblioteki wypracowują własne środki – są to np. opłaty za wynajęcie sal czy usługi reprograficzne.

Ponadto biblioteki publiczne województwa małopolskiego pozyskiwały środki:

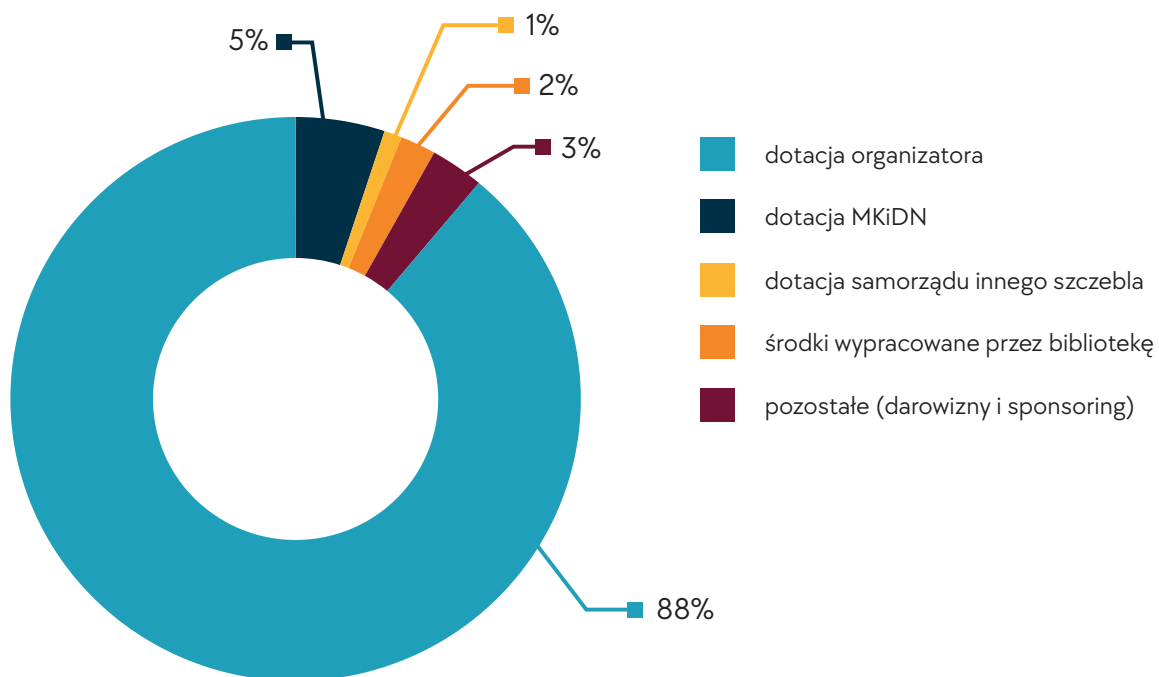
- z programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- z budżetów partycypacyjnych,
- z programów gminnych,
- z programów realizowanych przez fundacje, stowarzyszenia i inne instytucje,
- z funduszy europejskich.

Ogółem środki pozyskane przez biblioteki z innych źródeł niż dotacja organizatora w 2025 r. stanowiły 9% budżetów bibliotek.

W miarę możliwości biblioteki wypracowują własne środki – są to np. opłaty za wynajęcie sal czy usługi reprograficzne – w 2025 r. wypracowane środki stanowiły 2% budżetów.

Większość bibliotek pozyskuje również zbiory przekazywane w formie darów (od osób prywatnych, wydawnictw, stowarzyszeń itp.).

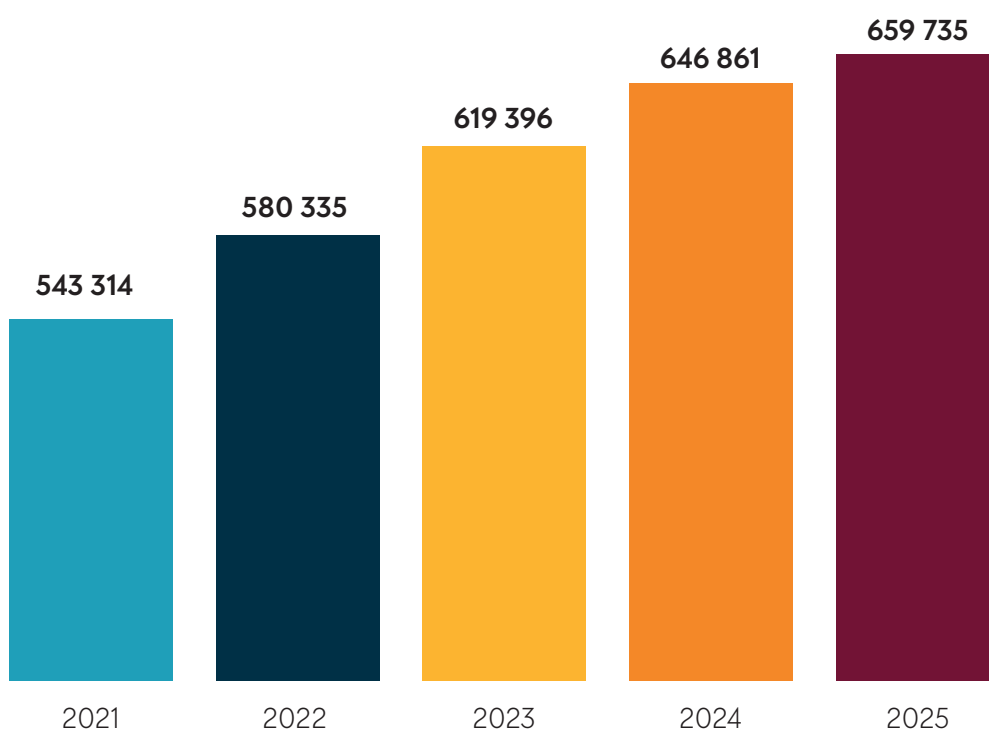
STRUKTURA BUDŻETU BIBLIOTEKI

CZYTELNICTWO

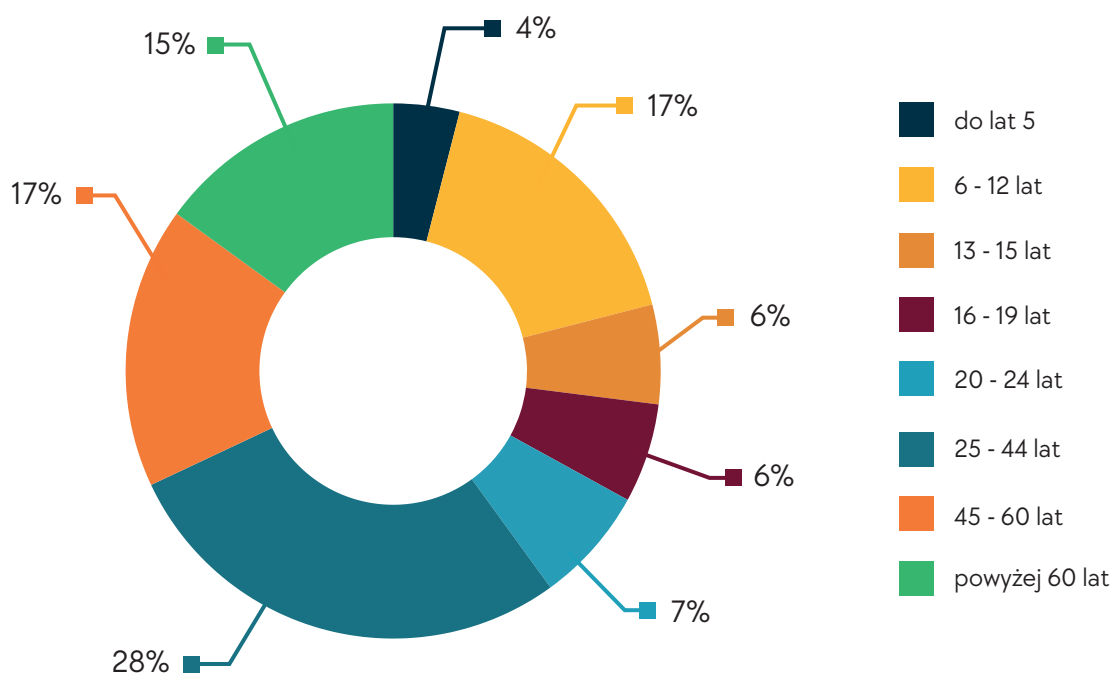
W bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2025 r. zarejestrowano 659 735 czytelników, co stanowiło 19% mieszkańców województwa. Liczba ta w stosunku do roku 2024 jest wyższa o 12 874 osoby (2%).

LICZBA ZAREJESTROWANYCH CZYTELNIKÓW W LATACH 2021-2025

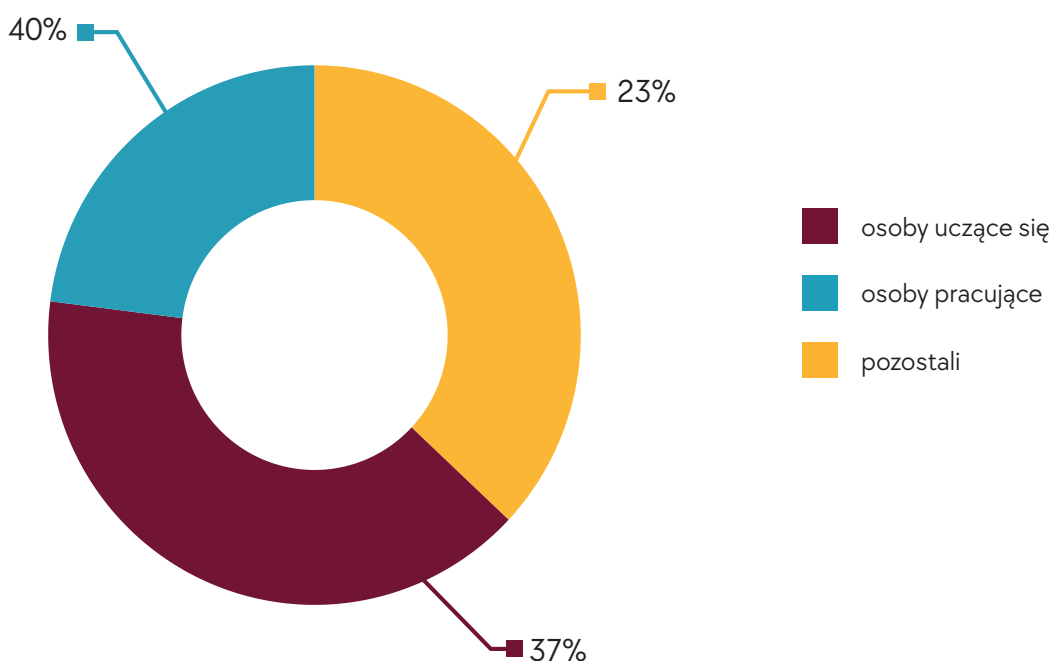
Dominującą grupą niezmiennie pozostają czytelnicy z przedziału wiekowego 25-44 lata, stanowiący 28% ogółu czytelników.

CZYTELNICY WG WIEKU W 2025 ROKU WG WIEKU (W%)

W kategorii według zajęcia największą grupę stanowią osoby pracujące – 40% czytelników oraz osoby uczące się – 37% czytelników.

CZYTELNICY WEDŁUG ZAJĘCIA W 2025 ROKU (W%)

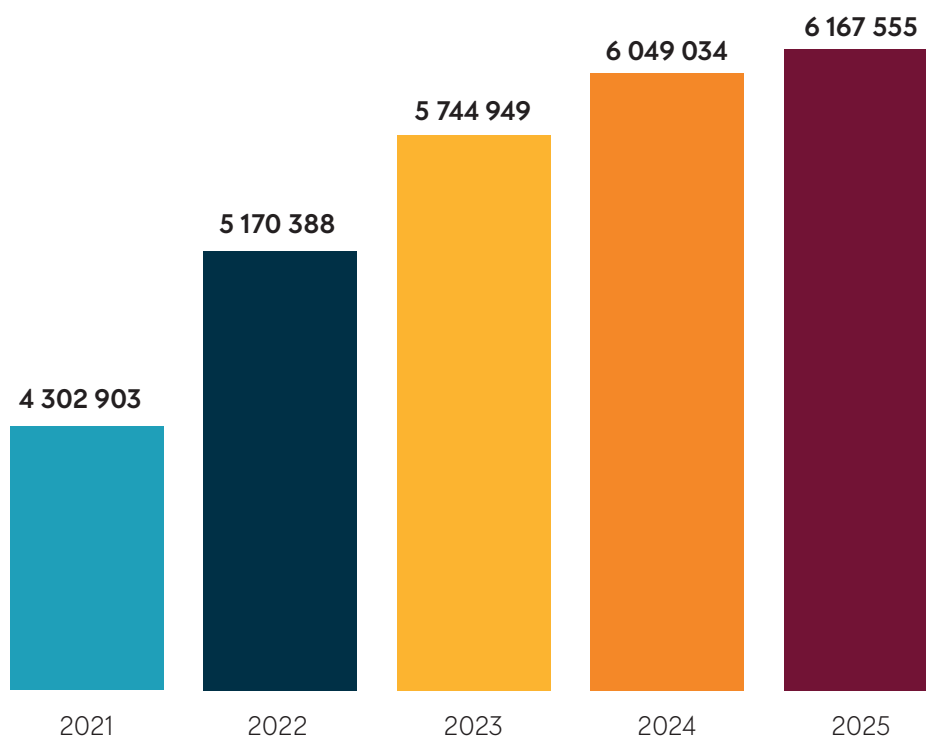

Najwyższy wskaźnik liczby czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2025 r. odnotowały:

PiMBP w Suchej Beskidzkiej	51
MBP w Limanowej	50
MBP w Grybowie	44
MBP w Bukownie	38
MBP w Niepołomicach	34

W 2025 r. biblioteki publiczne w Małopolsce odnotowały 6 167 555 wizyty osób korzystających z ich usług (wzrost o 2% w stosunku do roku 2024), w przeliczeniu na liczbę czytelników oznacza to, że każdy odwiedził bibliotekę 9 razy. Statystycznie, w 2025 r. każdy mieszkaniec województwa małopolskiego 2 razy odwiedził bibliotekę publiczną.

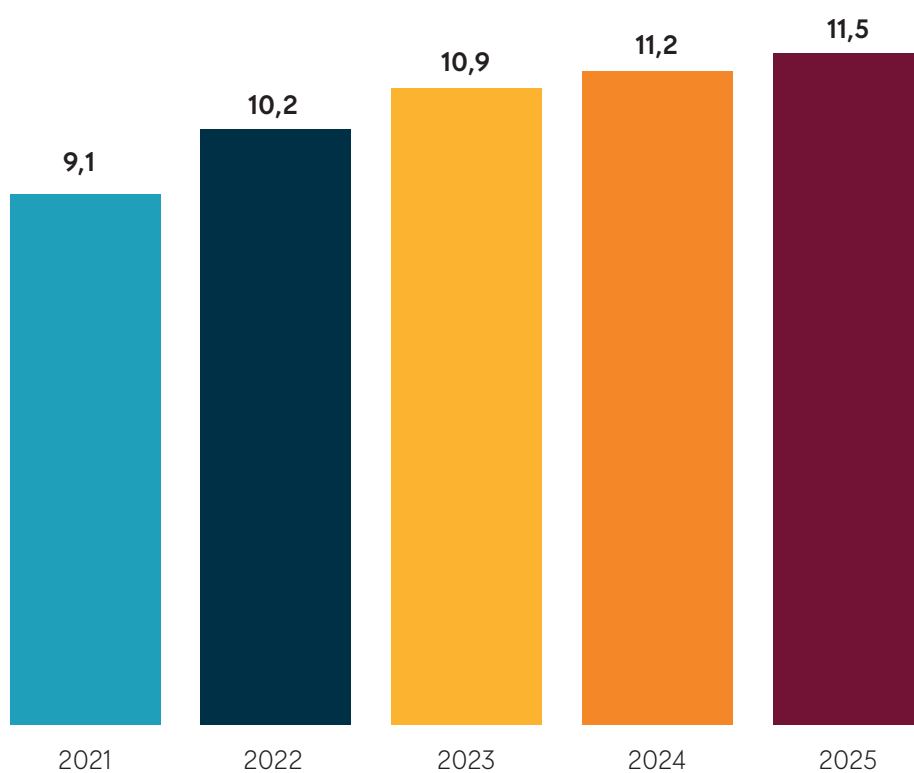
LICZBA ODWIEDZIN W LATACH 2021-2025

WYPOŻYCZENIA

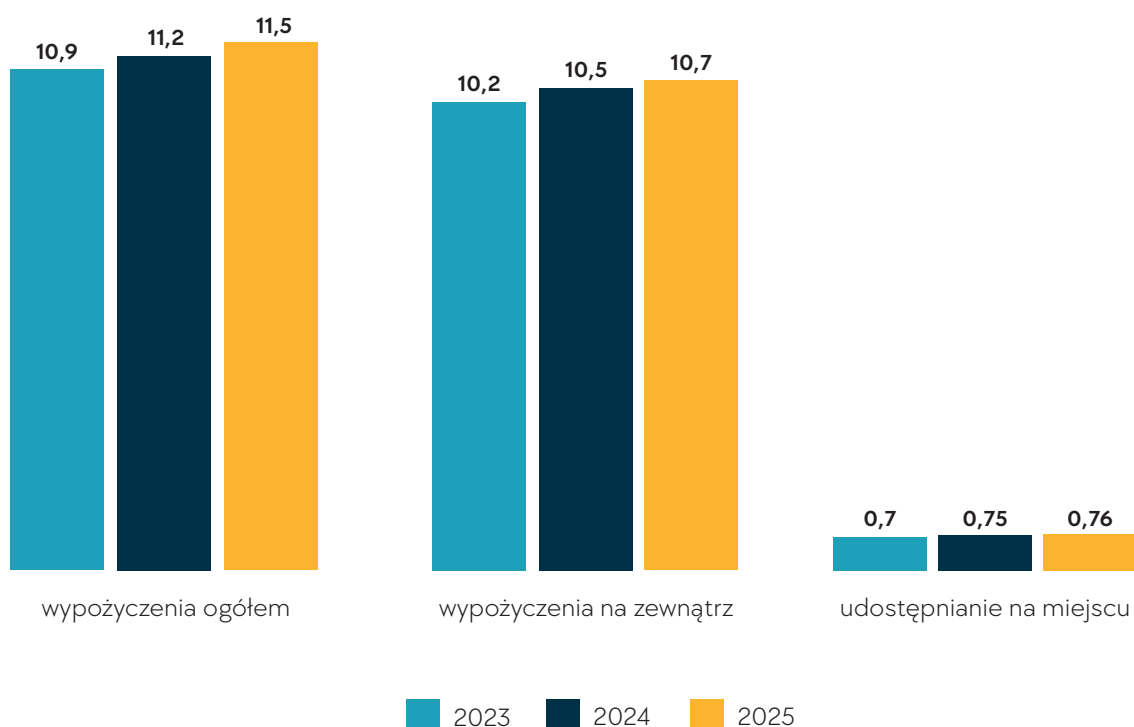
Liczba wypożyczeń w bibliotekach w 2025 r. wyniosła: 11 504 383, z czego 10 743 733 to wypożyczenia na zewnątrz, 760 650 – udostępnienia na miejscu. W stosunku do roku 2024 liczba ta jest wyższa o 2%.

WYPOŻYCZENIA MATERIAŁÓW OGÓŁEM W LATACH 2021-2025 (W MLN)

Wzrost dotyczy zbiorów wypożyczanych na zewnątrz (o 2%) oraz udostępnień na miejscu (o 2%).

WYPOŻYCZENIA MATERIAŁÓW W LATACH 2023-2025 (W MLN)

Średnia wypożyczeń na stu mieszkańców w 2025 roku wyniosła 313 wol.

Najwyższy wskaźnik wypożyczeń na 100 mieszkańców odnotowały:

PiMBP w Suchej Beskidzkiej	983
MCKEiC w Grybowie	891
GBP w Ryglicach	699
MBP w Limanowej	664
MBP w Bukownie	624

■ OBSŁUGA SPECJALNYCH GRUP UŻYTKOWNIKÓW

Większość placówek w województwie małopolskim nie jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Jedynie 45% posiada wejścia dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach, wewnątrz dostosowanych jest 32% placówek. 25 placówek wyposażonych jest w pętle indukcyjne.

Powodem niedostosowania wnętrz bibliotek najczęściej jest zbyt mały metraż, który nie pozwala na odpowiednią aranżację przestrzeni (wąskie przejścia między regałami). Pomimo trudności lokalowych biblioteki podejmują szereg działań mających na celu ułatwienie osobom ze szczególnymi potrzebami korzystania ze swoich zbiorów:

- prowadzą obsługę czytelników z dysfunkcją wzroku, udostępniając zbiory książki mówionej,
- gromadzą książki z dużą czcionką oraz audiobooki,
- w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych prowadzą filie lub punkty biblioteczne w szpitalach,
- udostępniają czytelnikom e-booki za pośrednictwem platform: IBUK Libra, Legimi, Biblio ebookpoint czy Empik Go,
- współpracują ze świetlicami socjoterapeutycznymi, domami pomocy społecznej, warsztatami terapii zajęciowej i ośrodkami szkolno-wychowawczymi, organizując wspólne zajęcia,
- działają przy nich związki i stowarzyszenia, które starają się ułatwić swoim członkom dotarcie do interesującej literatury.

Biblioteki dostosowują się do potrzeb osób ze spektrum autyzmu poprzez tworzenie stref ciszy - spokojnych przestrzeni, w których użytkownicy mogą odpocząć od nadmiaru bodźców. Gromadzą książki sensoryczne, udostępniają tablice manipulacyjne czy monitory interaktywne z aplikacją do komu-

nikacji alternatywnej.

Do osób z niepełnosprawnościami kierowana była również działalność kulturalno-oświatowa. W 2025 r. biblioteki zorganizowały 756 imprez o charakterze integracyjnym i aktywnej edukacji skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami.

WARUNKI LOKALOWE PLACÓWEK BIBLIOTECZNYCH

Małopolskie biblioteki publiczne dążą do poprawy warunków lokalowych i dostosowania zajmowanych pomieszczeń do potrzeb użytkowników oraz prowadzonych działań.

W 2025 r. przeprowadzono remonty, adaptacje i modernizacje pomieszczeń oraz budynków bibliotecznych. Część bibliotek została przeniesiona do nowych lokali dzięki czemu poprawił się standard ich funkcjonowania.

Poniższa galeria, obrazująca wybrane remonty / modernizacje lokali, pozwala dostrzec zmiany zachodzące w placówkach:

Gminna Biblioteka Publiczna w Sułkowicach

Biblioteka Kraków. Filia „Kosmos” (nr 58), ul. Borkowskiej 25

Gminna Biblioteka Publiczna w Lisiej Górze

Gminna Biblioteka Publiczna w Łukowicy

Biblioteka na os. Kościuszki. Filia Miejska Nr 1 MBM w Wieliczce

SYTUACJA ZAWODOWA BIBLIOTEKARZY

W 2025 r. w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego na stanowiskach bibliotekarskich zatrudnionych było 1 370 osób. W stosunku do roku poprzedniego oznacza to spadek o 5 osób.

Liczba etatów przeliczeniowych na stanowiskach bibliotekarskich wyniosła 1 264 co oznacza 0,04 etatu na 100 mieszkańców.

66% pracowników na stanowiskach merytorycznych legitymowało się wykształceniem bibliotekarskim, z czego: 53% posiadało wykształcenie wyższe, a 13% średnie.

Poziom wynagrodzenia bibliotekarzy bibliotek publicznych Małopolski w dalszym ciągu kształtuje się zdecydowanie poniżej średniej krajowej. Średnia płaca brutto pracowników na stanowiskach bibliotekarskich w 2025 r. wyniosła 6 162 zł.

Informację opracowano na podstawie danych zawartych w formularzach statystycznych K-03 oraz w sprawozdaniach bibliotek publicznych w województwie małopolskim za 2025 r.